

واکاوی آگاهی معلمان از کتب راهنمای معلم درس هنر و بهره‌گیری از آن در آموزش

زیباشناختی در دوره اول ابتدایی

مریم سادات فخیم پور^۱، عباس کمال مهریزی^۲، مهدیه السادات میررحیمی^۳

۱. دکترای برنامه ریزی درسی، اداره کل آموزش و پرورش یزد، مدیریت آموزش و پرورش ناحیه دو یزد، ایران.
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی، موسسه آموزش عالی امام جواد (ع)، یزد، ایران. (نویسنده مسئول).
۳. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی حضرت نرجس، دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان، رفسنجان، ایران.

فصلنامه راهبردهای نو در روان‌شناسی و علوم تربیتی، دوره هفتم، شماره بیست و هفتم، پاییز ۱۴۰۴، صفحات ۱۹۷-۲۰۸

چکیده

پژوهش حاضر با هدف واکاوی آگاهی معلمان از کتب راهنمای معلم درس هنر و بهره‌گیری از آن در آموزش زیباشناختی در دوره اول ابتدایی» پرداخته است. پژوهش حاضر با رویکرد ترکیبی اکتشافی از نوع ابزارسازی طراحی شده و شامل دو بخش کیفی و کمی است. در بخش کیفی، از روش تحلیل محتوا برای شناسایی مؤلفه‌های زیباشناختی در کتب راهنمای معلم استفاده شده است. در بخش کمی، پرسشنامه‌ای مبتنی بر نتایج تحلیل محتوا طراحی و به منظور بررسی میزان آگاهی معلمان از کتب راهنما و استفاده از آن‌ها در آموزش زیباشناختی توزیع گردید. جامعه آماری شامل تمامی معلمان مقطع ابتدایی شهرستان مروست است که با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند، انتخاب شده‌اند. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS26 و آزمون‌های آماری توصیفی و استنباطی تحلیل شدند. یافته‌ها نشان دادند که بسیاری از معلمان از محتوای کتب راهنما آگاهی کافی ندارند و در نتیجه در بهره‌گیری از آن‌ها برای تدریس زیباشناختی با چالش‌هایی مواجه‌اند. همچنین، نتایج حاکی از عدم انسجام بین مطالب ارائه شده در کتب و نیازهای واقعی کلاس‌های درس می‌باشد. این پژوهش به شناسایی عوامل مؤثر در بهبود آگاهی معلمان و راهکارهای عملی برای بهینه‌سازی استفاده از کتب راهنما در آموزش هنر پرداخته است. نتایج این تحقیق می‌تواند به بهبود کیفیت آموزش هنر در دوره ابتدایی و افزایش آگاهی معلمان در این زمینه کمک کند.

واژگان کلیدی: معلمان، کتب راهنمای معلم، درس هنر، آموزش زیباشناختی، دوره اول ابتدایی.

فصلنامه راهبردهای نو در روان‌شناسی و علوم تربیتی، دوره هفتم، شماره بیست و هفتم، پاییز ۱۴۰۴

نظام‌های آموزشی در کشورهای مختلف همواره رشد متوازن و هماهنگ استعداد و قابلیت‌های دانش‌آموزان را به‌عنوان یکی از اهداف یا کارکرد مهم خود معرفی می‌کنند. در واقع، از طریق تأکید بر این کارکرد انتظار می‌رود زمینه‌های لازم برای عینیت یافتن آن چیزی فراهم شود که در ادبیات علوم تربیتی تحت عنوان پرورش انسان نظام‌های آموزشی در سراسر جهان همواره به دنبال پرورش متوازن و همه‌جانبه استعدادها و قابلیت‌های دانش‌آموزان بوده‌اند. یکی از اهداف اصلی این نظام‌ها، تربیت افرادی است که به کمال و تعالی در زندگی دست یابند (پرویزی، صادق زمانی و ادیب منش، ۱۴۰۰).

از این منظر، تربیت هنری به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین کارکردهای نظام آموزشی شناخته می‌شود که نقش مهمی در بروز و شکوفایی ظرفیت‌های وجودی دانش‌آموزان ایفا می‌کند (نورتویگ و همکاران، ۲۰۱۸). هنر و زیبایی‌شناسی با تمرکز بر ابعاد مختلف رشد انسان، از جمله رشد عاطفی و ذهنی، به‌ویژه در دوره‌های ابتدایی، یکی از ابزارهای کلیدی برای تحقق این هدف است (موسوی، نیلی، نصر و مسعود، ۱۳۹۶).

اگرچه سیر تاریخی بحث‌ها درباره زیبایی‌شناسی نشان می‌دهد که توجه به پرورش بعد زیبایی‌شناختی در فرایند تربیت زیباشناختی به‌ویژه در سال‌های اولیه تحصیل نقش بسیار مهمی در شکل‌گیری هویت هنری و زیبایی‌شناختی دانش‌آموزان دارد. جان دیویی، از پیشگامان حوزه تربیت، بر اهمیت تربیت هنری و زیباشناختی تأکید کرده و معتقد بود که تجربه‌های هنری باید در مرکز فرایندهای آموزشی قرار گیرند. در ادامه دیدگاه دیویی، نظریه‌پردازانی مانند گرین این ایده‌ها را توسعه داده و تربیت زیبایی‌شناختی را به‌عنوان یکی از ضروریات تربیتی معرفی کرده‌اند. این رویکرد، بر اهمیت آشنا کردن دانش‌آموزان با آثار هنری و پرورش درک و واکنش آن‌ها نسبت به این آثار تأکید دارد. از سوی دیگر، فراهم کردن محیطی برانگیزنده و حمایتگر برای پرورش ذوق هنری و خلاقیت، تأثیر شگرفی بر کیفیت تربیت زیباشناختی دارد (حاجیانی، رحمانی و شمشیری، ۱۴۰۰).

دوره اول ابتدایی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مراحل تربیتی، نقشی اساسی در شکل‌گیری استعدادها و ذوق هنری دانش‌آموزان ایفا می‌کند. در این میان، معلمان به‌عنوان واسطه‌های انتقال دانش و تجربه‌های تربیتی، نقش کلیدی در آموزش زیباشناختی دارند. از این رو، آگاهی و شناخت معلمان از کتاب‌های راهنمای معلم درس هنر و بهره‌گیری مؤثر از آن‌ها می‌تواند به بهبود کیفیت آموزش زیباشناختی و تقویت علاقه دانش‌آموزان به هنر منجر شود.

بر اساس مطالعات و بررسی‌های صورت گرفته در زمینه ساختار کتب راهنمای معلم درس هنر و آموزش زیباشناختی، به نظر می‌رسد توجه به دیدگاه و جهت‌گیری‌های معلمان هنر (با توجه به نقش کلیدی که در تربیت هنری دانش‌آموزان دارند)، موضوعی مغفول بوده و سمت‌وسوی مطالعات در این زمینه، بیشتر موضوعات عینی و ملموس، مانند اهداف، محتوا و روش‌های تدریس و ارزشیابی است. لذا، بحث دیدگاه‌های معلمان در این زمینه موضوعی درخور بررسی به نظر می‌رسد. با توجه به اهمیت بحث تربیت هنری و زیباشناختی در نظام آموزشی کشور و با عنایت به اینکه رویکردها، زیربنای تشخیص نیازها در تصمیم‌گیری‌های مربوط به برنامه‌های درسی هستند و معلمان هنر برحسب نگرشی که نسبت به تعلیم و تربیت دارند، در خصوص تربیت هنری تصمیم‌گیری کرده و برنامه درسی در این زمینه را تحت تأثیر جهت‌گیری خود قرار می‌دهند. به‌عبارتی دیگر، تربیت هنری در بسیاری از کشورها، از جمله ایران، جایگاه مناسبی در نظام آموزشی ندارد. برخلاف کشورهای توسعه‌یافته که هنر بخش

مهمی از برنامه‌های درسی مدارس را تشکیل می‌دهد، در ایران به نظر می‌رسد هنر و تربیت هنری در نظام آموزشی به حاشیه رانده شده‌اند. یکی از مشکلات اساسی در این زمینه، عدم توجه کافی به کتب راهنمای معلم درس هنر و برنامه‌های درسی مدارس است. این نادیده‌انگاری نه تنها باعث کاهش خلاقیت دانش‌آموزان می‌شود، بلکه آن‌ها را از توسعه مهارت‌های شناختی و زیباشناختی محروم می‌کند.

لذا به نظر می‌رسد، معلمان به دلیل نداشتن آگاهی و یا عدم بهره‌گیری مؤثر از کتب راهنمای معلم درس هنر، نمی‌توانند به درستی نقش خود را در تربیت هنری دانش‌آموزان ایفا کنند؛ و از آنجایی که معلمان به‌عنوان واسطه اصلی بین برنامه درسی و دانش‌آموزان عمل می‌کنند، نگرش و دیدگاه آن‌ها نسبت به هنر می‌تواند تأثیر مستقیمی بر کیفیت آموزش هنری داشته باشد. از این رو، مسئله اصلی این پژوهش، بررسی میزان آگاهی معلمان هنر از کتب راهنمای آموزشی درس هنر و چگونگی بهره‌گیری از آن‌ها در تقویت تربیت زیباشناختی دانش‌آموزان است. با توجه به اینکه دیدگاه معلمان در تعیین و اجرای برنامه‌های تربیتی هنری تأثیرگذار است، تحقیق در این زمینه می‌تواند به بهبود وضعیت تربیت هنری در نظام آموزشی کشور کمک کند.

از مهم‌ترین مزایای تقویت بنیه زیبایی‌شناختی و هنری کودکان که هدف انجام این مطالعه است می‌توان به ارزیابی و فهم یک اثر هنری از منظر تاریخی، میهنی، ارزشی، دینی، شناخت آثار هنری عمده ملی، تاریخی و دینی، شناخت پدیده‌آورانندگان آثار هنری در عرصه گوناگون هنری، واکنش نشان دادن به انواع آثار هنری بر اساس ترجیحات شخصی، بحث درباره سازه و ساختار آثار هنری، نمایش توان تحلیل و تفسیر آثار هنری از منظر زیباشناختی، نقد و ارائه نظر درباره آثار هنری بر اساس قابلیت‌ها و نگرش شخصی، فرهنگی و ارزشی، تولید یا بازتولید یک اثر هنری، ترکیب انواعی از فنون در پدیدآوری اثر هنری و غیره اشاره نمود. علاوه بر این، دانش‌آموزان در فرایند تربیت هنری و زیباشناختی یاد می‌گیرند که چگونه با طبیعت با خود و با دیگران ارتباط برقرار کنند و بر این درس زندگی کنند. بدین طریق آنان ظرفیت‌های وجودی خود را می‌شناسند؛ توانایی‌های خود را بروز می‌دهند؛ اعتماد به نفس پیدا می‌کنند و خود را باور می‌نمایند. در نتیجه، تمرکز بر آموزش هنر و استفاده از کتب راهنمای معلم برای آموزش زیباشناختی دانش‌آموزان در دوره ابتدایی نه تنها ضروری است، بلکه می‌تواند تأثیرات ماندگاری بر رشد و توسعه فردی و اجتماعی آن‌ها بگذارد.

با توجه به آنچه در بالا گفته شد؛ پژوهش‌های زیادی در داخل و خارج کشور انجام شده است که تا حدودی به متغیرهای پژوهش مرتبط می‌باشد، در زیر به تعدادی از این پژوهش‌ها اشاره شده است:

بر اساس یافته‌های پژوهش خسروانی و همکاران (۱۴۰۲)، در بخش اهداف ساحت تربیت زیبایی‌شناختی و هنری مقوله‌های محوری استخراج شده عبارت‌اند از: شکوفایی زیبایی و هنر، هدف تربیت هنری لزوماً پرورش هنرمند حرفه‌ای نیست، شناسایی استعداد و شکوفایی خلاقیت و رشد همه‌جانبه ابعاد احساسی، عاطفی و شناختی مریبان. در بخش جهت‌گیری کلی ساحت تربیت زیبایی‌شناختی و هنری نیز مقوله‌های محوری، هنر همچون هدف و هنر همچون ابزار تشخیص داده شده‌اند. در بخش اصول ساحت تربیت زیبایی‌شناختی و هنری، اصل تأثیر هنر و نگاه زیبایی‌شناسانه در یادگیری سایر دروس، اصل تأثیر هنر و نگاه زیبایی‌شناسانه در کشف استعدادها و پرورش قدرت خلاقیت کودکان و اصل رمزگشایی واکاوی و خلق معنا تشخیص داده شده

است. نتایج تحقیق رضاییان و رضایی (۱۴۰۲) نشان داد که در هیچ‌یک از کتاب‌های راهنمای معلم و ضمیمه‌ها در درس هنر، تعادل مناسبی در توزیع فعالیت‌ها برای سبک‌های مختلف یادگیری وجود ندارد و متأسفانه در تعدادی از فعالیت‌ها، بعضی از این عناصر کاملاً نادیده گرفته شده‌اند و همچنین، فعالیت در خصوص گرایش‌های فرهنگی در تمام فصل‌های کتاب گنجانده نشده بود و به این مهم کمتر توجه شده است و بایستی در تألیف کتب جدید در این موارد تمهیداتی اندیشیده شود.

ابراهیمی نیا و همکاران (۱۴۰۲) به ارائه چارچوبی مفهومی برای تربیت زیبایی‌شناسی در نظام تربیت معلم پرداخته‌اند. مؤلفه‌های اساسی این چارچوب عبارت‌اند از: رویکرد، اهداف، منطق و مبانی، اصول درونی، اصول بیرونی، محتوای نظری، فعالیت‌ها، روش‌های مبتنی بر زیبایی‌شناسی، روش‌های عمومی، منابع، رسانه، نگرش و ارزشیابی.

آلمیدا، باروس، کامپوس، آراووخو و کانتیه، (۲۰۲۴) در پژوهشی بیان کردند که مفهوم آموزش زیبایی‌شناسی نتایج به‌دست‌آمده با مطالعاتی مطابقت دارد که مفاهیم «تجربه» و «محیط» را برای درک نظریه فرهنگی-تاریخی ضروری می‌دانند.

نتایج پژوهش خیرالدین و حمدنه، (۲۰۲۳) نشان داد که در پاسخ‌های نمونه مورد مطالعه در مورد نقش معلمان آموزش هنر در توسعه آموزش محیطی مبتنی بر هنر در بین دانش‌آموزان مقطع ابتدایی تفاوت آماری معنی‌داری با توجه به تأثیر سال‌ها تجربه وجود دارد. نتایج کایمن و جاکوبسون، (۲۰۲۲) پژوهش نشان داد که در طول فرآیند، دانش‌آموزان جوان در تعامل با ویژگی‌های زمینه‌ای، پیشنهادها و راه‌حلهایی را برای مسائل مرتبط با علم تصور می‌کنند. وقتی راه‌حل‌های جدید مخفیگاه‌های لذت‌بخش برای طعمه‌ها از نظر زیبایی‌شناختی و تخیلی کاوش و طراحی شد، حقایق و تخیل، حس و مزخرف در هم آمیخت. علاوه بر این، دانش‌آموزان در سراسر این مشکل مالکیت داشتند و عاملیت خود را توسعه دادند که منجر به نتایج علمی-هنر جدید شد و کارنامه ارتباطی دانش‌آموزان زمانی که در گفت‌وگوهای درهم‌تنیده و فعالیت‌های هنری شرکت می‌کردند، گسترش می‌یافت.

روش پژوهش

پژوهش حاضر با رویکرد ترکیبی اکتشافی از نوع ابزارسازی است؛ که با استفاده از روش تحلیل محتوای مقوله‌ای در بخش کیفی و روش توصیفی-پیمایشی در بخش کمی انجام شد. در بخش کیفی به بررسی کتاب راهنمای تدریس هنر پرداخته شده است و با استفاده از روش تحلیل محتوا مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی مطرح شده در آن شناسایی شده و مؤلفه‌ها به‌عنوان گویه‌های پرسشنامه مورد استفاده در بخش کمی قرار گرفته‌اند. واحد تحلیل این پژوهش در بخش کیفی شامل کلیه کتب راهنمای معلم در درس هنر در مقطع ابتدایی است که جهت تحلیل محتوا از آن‌ها استفاده می‌شود. با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند از بین کتب راهنمای تدریس درس هنر مقطع ابتدایی، کتاب راهنمای معلم تدوین شده برای درس هنر در پایه اول ابتدایی که توسط آموزش و پرورش برای سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳، در نظر گرفته شده است، مورد بررسی و تحلیل محتوا قرار می‌گیرد. در پژوهش حاضر به منظور اعتبار و اعتمادبخشی به داده‌ها از قابلیت اعتبار، انتقال‌پذیری، قابلیت اعتماد و تأیید استفاده می‌شود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش هفت مرحله‌ای کلایزی استفاده شده است و یافته‌ها در قالب کدهای باز، محوری و انتخابی سازمان‌دهی شده است.

روش پژوهش بخش دوم از حیث هدف کاربردی است و در زمره پژوهش‌های توصیفی-پیمایشی قرار می‌گیرد که بر تعیین رابطه میان متغیرها استوار است. از آن جهت که تحقیق حاضر به دنبال میزان بهره‌گیری معلمان از کتب راهنمای معلم درس هنر در آموزش زیباشناختی در دوره ابتدایی است پس ماهیت توصیفی دارد. در این تحقیق برای گردآوری داده‌ها از روش پیمایشی استفاده شد و چون نتایج پژوهش می‌تواند راهنمایی برای استفاده موفق کتب راهنمای معلم در آموزش و پرورش، خصوصاً در مناطق کمتر توسعه‌یافته، باشد بنابراین بر اساس هدف در زمره تحقیقات کاربردی قرار می‌گیرد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل جامعه آماری این پژوهش کلیه معلمان مقطع ابتدایی شهرستان مروست می‌باشد که در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ مشغول به تدریس هستند. نمونه آماری با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند (معیار هدفمندی این است که حداقل ۳ سال تدریس در مقطع ابتدایی) انجام شده است. برای اطلاع از میزان آگاهی معلمان از مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی مطرح شده در کتب راهنمای معلم و به‌کارگیری آن در کلاس‌های درس، از دو پرسشنامه محقق ساخته مبتنی بر مضامین مستخرج از کتب راهنمای تدریس در بخش کیفی استفاده شد که بررسی کنیم معلمان دوره ابتدایی در درجه اول چه قدر از کتب راهنمای معلم هنر آگاهی دارند و در درجه دوم اگر آگاهی دارند چقدر استفاده می‌کنند. روایی پرسشنامه از دو جهت (صوری و محتوایی) مورد ارزیابی قرار گرفت. پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۰ به دست آمد. پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، داده‌ها کدگذاری و پس از آن وارد نرم‌افزار SPSS26 شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است.

یافته‌ها

بر اساس نتایج، از بین شرکت‌کنندگان بیشترین تعداد شرکت‌کنندگان مدرک کارشناسی ارشد و کمترین نفرات مدرک دکتری دارند. تعداد ۲۰۳ نفر از شرکت‌کنندگان متأهل و ۷۷ نفر از آن‌ها مجرد بوده‌اند. سن افراد مطابق با ملاک‌های ورودی بین ۲۶ سال تا ۵۸ سال بوده است. میانگین مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی مطرح شده در کتب راهنمای معلم از دیدگاه معلمان هنر به ترتیب محتوا (۱۱۱/۸۲)، روش تدریس (۸۰/۸۵)، هدف (۷۰/۹۴) و ارزشیابی (۴۳/۶۹) بوده است.

پرسش اول: مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی مطرح شده در کتب راهنمای معلم درس هنر در مقطع ابتدایی چیست؟

در مرحله کدگذاری باز مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی مطرح شده در کتب راهنمای معلم درس هنر، مورد بررسی دقیق قرار گرفت؛ نتیجه این مرحله، خلاصه کردن انبوه اطلاعات کسب شده از مصاحبه‌ها به درون مفاهیم و دسته‌بندی‌ها در قالب کدگذاری محوری بود و سپس، با استفاده از کدگذاری انتخابی، مضامین سازمان دهنده و ابعاد آن‌ها دسته‌بندی شدند. (مضامین مستخرج، مقوله محوری و مقوله کلی). با استفاده از کدگذاری و تحلیل محتوا گزاره‌ها، در چهار حیطه هدف از تدریس درس هنر، روش تدریس مورد استفاده در درس هنر و روش ارزشیابی درس هنر و محتوای تدریس استخراج شد. نتایج شامل ۴ مقوله کلی، ۲۲ مقوله محوری بود.

جدول ۱. درون‌مایه‌ها و طبقات مستخرج از تحلیل محتوایی موضوعی با رویکرد استقرایی

مقاله کلی	مقاله محوری	مضامین مستخرج از کتاب راهنمای معلم (واحد تحلیل)
زیبایی‌شناسی در محوای هنر دوره اول ابتدایی	مؤلفه صدا	توجه به طبیعت کودکان را با نظم، هماهنگی، زیبایی آشنا می‌کند. طبیعت از عناصری چون صدا و حرکت نقطه خط شکل سطح حجم رنگ و بافت تشکیل شده است. نقش طبیعت در تربیت شنوایی اساسی و کلیدی است.
	مؤلفه‌های بصری	برخی از کودکان هنگام گردش در طبیعت به عناصر بصری توجه می‌کنند. نقطه‌ها در طبیعت دارای تنوع و حجم هستند. نقطه‌ها حرکت دارند. بسیاری از نمونه‌هایی که کودکان در طبیعت به آن توجه می‌کنند خطوط متنوع طبیعی هستند. کودکان در طبیعت انواع خط‌ها را پیدا می‌کنند و ویژگی‌های آن‌ها را می‌پایند. بعضی از دانش آموزان در طبیعت به شکل‌ها توجه می‌کنند که سطح و حجم متفاوتی دارند.
	مؤلفه تجسم	معلم با سؤال کردن از کودک توجه او را به جنبه‌های مختلف فعالیت‌های هنری جلب می‌کند تا بیندیشد و مباحث جدیدی را کشف کند. کودک یاد می‌گیرد با دیدن هر چیزی آن را به ذهن بسپارد و تجسم کند. از سنگ‌ها برگ‌های تازه یا خشک‌شده پروانه‌های زیبا آثار هنری و ... در مورد زیبایی گفت‌وگو کنند.
	مؤلفه رنگ	دانش آموزان در طبیعت مجذوب، رنگ‌ها، گل‌ها برگ‌ها حشرات و ... می‌شوند. معلم بر اهمیت رنگ‌های طبیعت، تنوع و جذابیت آن‌ها تأکید کرده و کودک را به بررسی هماهنگی رنگ‌ها در طبیعت تشویق می‌کند. معلم با طرح سؤال توجه کودکان نسبت به تنوع رنگ‌ها را جلب می‌کند. معلم از کودک می‌خواهد که به رنگ‌های ذهنی خویش توجه کرده و آن‌ها را به کار گیرد.
	مؤلفه لامسه	تفاوت تجربه‌های لامسه‌ای آن‌ها را به درک عنصر بصری دیگری به نام بافت هدایت می‌کند. بافت پوشش ظاهری پدیده‌هاست که گاه فقط دیدنی است ارزش بصری دارد و گاه با لمس کردن هم احساس می‌شود ارزش بصری - لامسه‌ای دارد. آنان با لمس بافت‌های مختلف تجربه‌ی عمیق‌تری پیدا می‌کنند. کودکان را به گفت‌وگو درباره‌ی چگونگی کشف، تجربه و درک بافت‌های متنوع ترغیب کنید.
زیبایی‌شناسی در دوره اول ابتدایی	مؤلفه حرکت	در طبیعت علاوه بر عناصری چون خط شکل رنگ و بافت ویژگی‌هایی چون نظم حرکت تقارن، تناسب، تعادل ریتم و هماهنگی وجود دارد بعضی از کودکان به حرکت پرندگان و حیوانات جریان آب حرکت ماه و خورشید ابرها و ... توجه خاصی دارند و بعضی از آن‌ها را تقلید می‌کنند. توجه کودکان را به حرکت ماهی در آب حرکت چوب روی آب حرکت پرند در هوا و ... و مقایسه‌ی آن‌ها جلب کنید. در برنامه‌ی گردش در طبیعت می‌توان کودکان را با نظم، حرکت زمین و خورشید گردش شب و روز تغییر فصل‌ها و ... آشنا کرد پس از بررسی این ویژگی‌ها در طبیعت و محیط پیرامون و انجام دادن فعالیت‌های متعدد مفهوم هماهنگی و زیبایی در ذهن کودکان شکل می‌گیرد.
	تحلیل محصول هنری	کودکان تخیلات دنیای خیال خود را با استفاده از ابزار و مواد گوناگون به صورت اثر هنری ارائه می‌کنند. آن‌ها در فرایند فعالیت هنری، راه‌های مناسب‌تری را کشف می‌کنند و علاوه بر عرضه‌ی محصولی تازه به بیان هنری نیز دست می‌یابند. بین ابزار، اشیا، تفکرات، احساسات و تخیلات خود ارتباطی تازه برقرار می‌سازند. به پدیده‌ها و اشیای پیرامون خود نگاهی متفاوت پیدا می‌کنند. کودک با انواع صورت‌های خیالی دیداری، شنیداری و ... خیال پردازی می‌کند و با ابتکار خود به ابداع و خلق آثار تازه‌ای دست می‌زند.
زیبایی‌شناسی و ارتباط با طبیعت	رشد فردی و شخصیت	زیباشناسی از آنجاکه هنر مبتنی بر شناخت زیبایی و آفرینش زیبایی است. خلاقیت ابداع و آفرینش یک اثر زیبای هنری جز با شناخت مفهوم جمال و زیباشناسی میسر نمی‌شود. با بیان زیبایی واقعیت‌ها و نیز بیان واقعیت‌های زیبا و گاهی خلق زیبایی‌ها و ظرافت‌هایی که حتی وجود خارجی ندارند هنر از مرحله‌ی تقلید از طبیعت هم فراتر می‌رود. آمیختگی با طبیعت و تأثیرپذیری از آن در زندگی و آثار انسان هویداست. ساخته‌های بشری از آغاز تاکنون از طبیعت الهام گرفته‌اند. انسان با دقت در محیط پیرامون خود به نکات و ظرایفی دست‌یافته و توانسته است به اختراعات و ابداعات تازه‌ای دست یابد. توجه به طبیعت و دقت در مشاهده‌ی آن و دیدن آنچه در اطراف ماست بر یادگیری و تجربه‌های ما تأثیر بسیار مهمی دارد.
		فعالیت‌های هنری علاوه بر این که اساس توسعه فردی و رشد متعادل شخصیت (شناختی عاطفی، اجتماعی و اخلاقی) هستند. دانش آموزان را در برقراری ارتباط و کنترل عواطف خود توانا می‌سازند. فعالیت‌های هنری قلب و ذهن را پرورش می‌دهند. قدرت یادگیری و حافظه را تقویت می‌کنند. دانش آموزان را قادر می‌سازند تا در فرصت‌های مختلف یادگیری، شناخت و تجارب مفید خود را در کنار هم قرار دهند سازمان‌دهی کنند و به فهم و درک کامل‌تری نائل آیند. فعالیت‌های هنری زمینه‌ی مناسبی برای تجربه‌ی موفق در فرایند کار هستند. فرد با آگاهی از توانایی‌های خود به اعتمادبه‌نفس بیشتری دست می‌یابد. می‌تواند زمینه‌ی تلاش بیشتر و موفقیت در امور دیگر را فراهم آورد.

سازماندهی آموزش	<p>هنر به عنوان یک فرا برنامه‌ی درسی همه‌ی معلمان این دوره برای درس‌های مختلف از هنرهایی مثل، نقاشی، کاردستی شعر و سرود قصه نمایش و استفاده می‌کنند. فعال کردن هنر در ساعت مربوط به آن. معلم توانایی آموزش دادن همه‌ی درس‌ها را داشته باشد معلم آموزش مفاهیم و مهارت‌های درس‌های مختلف را در طول سال تحصیلی به گونه‌ای سامان دهد که دانش آموزان نگرشها و تجربه‌های مورد نیاز برای زندگی را به دست آورند.</p>
پرورش هوش های چندگانه	<p>انواع هوش در ترکیب باهم می‌توانند در حوزه‌های هنر به کار گرفته شوند و از آنها برای تولید یا فهم آثار هنری استفاده شود. در فرایند تولید هنری احساس، عواطف و اندیشه توام می‌شوند. برداشت‌های حسی فرد در ارتباط او با طبیعت و محیط اطراف او شکل می‌گیرند. فرد از هوش طبیعت گرا بهره می‌برد. افراد در نقاشی و کاردستی که با اندازه‌ها و تناسب در فضاهای دوبعدی و سه‌بعدی سروکار دارند بیشتر از هوش فضایی استفاده می‌کنند؛ در تربیت شنوایی بیشتر از هوش موسیقایی بهره مند می‌شوند. در قصه و نمایش بیشتر از هوش زبانی و حرکتی - جسمانی استفاده می‌کنند. برای یافتن قالب بیان هنری، لازم است فرد با خود کنار بیاید و به سؤال‌های خودش چرا به چه وسیله و چگونه - پاسخ گوید. وقتی شخص اثر هنری خود را ارائه می‌دهد و آن را در معرض دید و قضاوت دیگران می‌گذارد با خود آن را برای دیگران توضیح میدهد و توضیحات دیگران را درباره‌ی کار خود می‌شنود و برای بهبود کارش می‌اندیشد. هوشهای درون فردی و برون فردی او بیشتر مطرح می‌شود. درس هنر دوره‌ی ابتدایی با ارتباط با طبیعت شروع می‌شود و سپس به رشته‌های نقاشی کاردستی تربیت شنوایی قصه و نمایش می‌پردازد.</p>
آشنایی با فرهنگ و میراث فرهنگی	<p>دانش آموزان در کنار این رشته‌ها با میراث فرهنگی نیز آشنا می‌شوند.</p>
زیبایی‌شناسی در روش تدریس هنر در دوره اول ابتدایی	<p>از کودکان خواسته می‌شود تا هنگام انجام دادن فعالیت‌های هنری، شکل‌ها را با تغییرات ساده به چیز جدیدی تبدیل می‌کنند. با انجام دادن فعالیت‌های هنری و گفت‌وگو در مورد زیبایی طبیعت و آثار هنری، کم‌کم ذوق زیبایی‌شناسی در کودکان پرورش می‌یابد.</p>
زیبکد گروه های کوچک	<p>از کودکان خواسته می‌شود تا فعالیت‌های ساده تر و مفیدتری را می‌توان در کلاس تجربه کنند مانند این که معلم از گروه کودکان بخواهد برگ‌ها، میوه‌ها، سبزی‌ها، حشرات و ... را با ذره بین مشاهده کنند تا نظم، تقارن، هماهنگی و ... را در طبیعت ببینند.</p>
زیبکد پرسش و پاسخ	<p>از کودکان سوالاتی درباره‌ی رنگ‌ها در جنگل و دریا و ... پرسیده می‌شود</p>
زیبکد گردش علمی	<p>بازدید از موزه‌ها، مکان‌های تاریخی و فضای طبیعی هر منطقه دیدن تصاویر متنوع طبیعت در فصل‌های مختلف دانش آموزان در تجربه‌ی آزاد گردش در طبیعت پوست درختان سنگ‌ها برگ‌ها و نمونه‌های متنوعی را لمس می‌کنند. گردش علمی با فعالیت تجربی خارج از کلاس کاری علمی است که در محیطی غیر از کلاس درس صورت می‌گیرد. ترغیب به تجزیه و تحلیل فعالیت‌های گوناگون خارج از کلاس در تدریس؛ تا سهم و تأثیر آنها در تربیت برای زندگی مشخص شود. بهره‌گیری از فضای آزاد و بدون سقف در تدریس؛ زیرا بهترین مکان برای یادگیری و تجربه اندوختنی است و خانه و مدرسه نمی‌توانند جای آن را بگیرند. بهره‌گیری از محیط بیرون در تدریس؛ زیرا در محیط بیرون از کلاس دانش آموزان چیزهایی می‌یابند که مورد علاقه‌ی آنهاست. تشویق فراگیران به کنکاش درباره‌ی موضوعات متنوعی چون پرندگان حشرات، حیوانات، گیاهان، درختان کودها، جویبارها، آسمان زمین کوه دشت کویر کلبه مزرعه جنگل باغچه بوستان (پارک) استخر، رود، دریا و...</p>

زیبایی‌شناسی	مشاهده‌ی فیلم‌هایی از مناطق مختلف آب و هوایی کره ی زمین دیدن کتاب مجموعه آثار هنری ایران و جهان هم در تربیت ذوق زیباشناسی کودکان مؤثر است. ارائه ی نمونه های تصویری و گفت‌وگو درباره ی آن‌ها هم به ثبت این مفاهیم در ذهن کودک کمک می‌کند. انجام بازی های نمایشی متنوع ازاین‌روش در برنامه های قصه نمایش تربیت شنوایی و بررسی و ارزشیابی تولیدات هنری استفاده می‌شود. چیزهای جالبی است که توجه دانش آموزان را به خود جلب می‌کنند و آنان را به شگفتی وا می‌دارند:	
	تفکر دانش آموزان پرورش می‌یابد. آن‌ها توانایی اظهار نظر در جمع را پیدا می‌کنند. انتقاد پذیر و انتقادگر بار می‌آیند. به توانایی مدیریت، قدرت بیان، استدلال، تجزیه‌وتحلیل و تصمیم‌گیری دست می‌یابند. فرصت پیدا می‌کنند تا نظرها، عقاید و تجربه‌هایشان را باهم کلاسی‌های خود در میان بگذارند. در همه‌ی فعالیت‌های نقاشی کاردستی تربیت شنوایی قصه و نمایش دانش آموزان پیش از شروع فعالیت برای انتخاب موضوع روش کار و تقسیم‌کار و پس‌ازانجام دادن فعالیت‌ها و رسیدن به تولید هنری درباره ی کار خود برای دیگران توضیح می‌دهند. درباره ی کار دیگران سؤال می‌کنند و در مورد همه کارها به بحث و گفت‌وگو می‌پردازند.	
روش بحث گروهی	طرح مساله	زیبایی‌شناسی در ارزشیابی هنر در دوره اول ابتدایی
	تفکر	فراگیر قادر به نقاشی انسان و ... می‌باشد. فراگیر قادر به مقایسه ... از نظر موها، چهره، رنگ لباس و ... می‌باشد.
	کاربرد	فراگیر قادر به کشیدن نقاشی ... بر اساس آنچه در ذهن اشن است می‌باشد.
	تجزیه‌وتحلیل	فراگیر قادر به کشیدن نقاشی ... با جزئیات می‌باشد.
	قضاوت	فراگیر قادر به تجزیه‌وتحلیل فعالیت‌های گوناگون خارج از کلاس می‌باشد. فراگیر قادر به درک و تجزیه‌وتحلیل نقاشی ... می‌باشد.

پرسش دوم: معلمان دوره ابتدایی به چه میزان از مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی مطرح‌شده در کتب راهنمای معلم آگاهی دارند؟

جدول ۲. نتایج آزمون فریدمن برای رتبه‌بندی میزان آگاهی معلمان هنر از مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی

سطح معناداری	درجه آزادی	خی دو	هدف
۰/۰۰۰	۸۹	۴۰۴,۷۰۶	۱/۷۴۰
			۱/۸۵۱
			۱/۹۲۵
			۱/۸۸۸

همان‌طور که در جدول (۲) ملاحظه می‌شود، با توجه به اینکه مقدار خی دو (۴۰۴,۷۰۶) با درجه آزادی (۸۹) در سطح ۰/۰۵ معنادار می‌باشد، می‌توان گفت بین میزان آگاهی معلمان هنر از مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی مطرح‌شده در کتب راهنمای معلم در آموزش زیبایی‌شناختی به دانش آموزان از نظر رتبه‌بندی اختلاف معناداری وجود دارد. بر اساس نتایج حاصل‌شده، طبق نظر معلمان از بین این مؤلفه‌ها به ترتیب «روش»، «ارزشیابی»، «محتوا» و «هدف» بیشترین آگاهی را دارند.

پرسش سوم: معلمان دوره ابتدایی به چه میزان از مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی مطرح‌شده در کتب راهنمای معلم در آموزش زیبایی‌شناختی به دانش آموزان بهره می‌برند؟

جدول ۳. نتایج آزمون فریدمن برای رتبه‌بندی میزان اهمیت هریک از مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی

سطح معناداری	درجه آزادی	خی دو	هدف
۰/۰۰۰	۳	۷۳۱,۳۵۹	۲/۱۸
			۳/۹۶
			۲/۸۴
			۱/۰۲

بر اساس نتایج جدول (۳) با توجه به اینکه مقدار χ^2 دو (۷۳۱/۳۵۹) با درجه آزادی (۳) در سطح ۰/۰۵ معنادار می‌باشد، می‌توان گفت بین مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی مطرح‌شده در کتب راهنمای معلم در آموزش زیبایی‌شناختی به دانش آموزان از نظر رتبه‌بندی اختلاف معناداری وجود دارد. بر اساس نتایج حاصل‌شده، طبق نظر معلمان از بین این مؤلفه‌ها به ترتیب «محتوای تدریس»، «روش تدریس»، «هدف» و «ارزشیابی» بیشترین اهمیت را در بهره‌گیری معلمان دارد.

به‌منظور تعیین اولویت و میزان اهمیت هر یک از گویه‌های مربوط به عامل هدف، روش تدریس، محتوا و ارزشیابی از آزمون فریدمن استفاده گردید. بر اساس نتایج، نتیجه آزمون فریدمن با آماره $\chi^2=3984,171$ در سطح $P \leq 0/05$ به لحاظ آماری معنادار می‌باشد؛ بنابراین می‌توان گفت بین مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی مطرح‌شده در کتب راهنمای معلم از دیدگاه معلمان هنر از نظر رتبه‌بندی اختلاف معناداری وجود دارد.

بر اساس نتایج حاصل‌شده، طبق نظر معلمان هنر از بین عوامل مؤثر از بعد هدف "نقش طبیعت در تربیت شنوایی اساسی و کلیدی است" دارای بیشترین اهمیت و به ترتیب "در برنامه‌ی گردش در طبیعت می‌توان کودکان را با نظم، حرکت زمین و خورشید گردش شب و روز تغییر فصل‌ها و ... آشنا کرد"، "تفاوت تجربه‌های لامسه‌ای آن‌ها را به درک عنصر بصری دیگری به نام بافت هدایت می‌کند" دارای کمترین اهمیت می‌باشند.

بر اساس نتایج حاصل‌شده، طبق نظر معلمان هنر از بین عوامل مؤثر از بعد محتوا "در نقاشی و کاردستی که با اندازه‌ها و تناسبات در فضاهای دوبعدی و سه‌بعدی سروکار دارند بیشتر از هوش فضایی استفاده می‌کنند"؛ دارای بیشترین اهمیت و "با ابتکار خود به ابداع و خلق آثار تازه ای دست می‌زند" دارای کمترین اهمیت می‌باشند.

بر اساس نتایج حاصل‌شده، طبق نظر معلمان هنر از بین عوامل مؤثر از بعد روش تدریس "فرصت پیدا می‌کنند تا نظرها، عقاید و تجربه‌هایشان را با هم کلاسی‌های خود در میان بگذارند" دارای بیشترین اهمیت و "تشویق فراگیران به کنکاش درباره‌ی موضوعات متنوعی چون پرندگان حشرات، حیوانات، گیاهان، درختان کودها، جویبارها، آسمان زمین کوه دشت کویر کلاوت مزرعه جنگل باغچه بوستان (پارک) استخر، رود، دریا و..." دارای کمترین اهمیت می‌باشند.

بر اساس نتایج حاصل‌شده، طبق نظر معلمان هنر از بین عوامل مؤثر از بعد ارزشیابی "فراگیر قادر به مقایسه ... از نظر موها، چهره، رنگ لباس و... می‌باشد" دارای بیشترین اهمیت و "فراگیر قادر به کشیدن نقاشی ... بر اساس آنچه در ذهن اش است می‌باشد" دارای کمترین اهمیت می‌باشند.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها، با استفاده از کدگذاری و تحلیل محتوا گزاره‌ها، در سه حیطة هدف از تدریس درس هنر، روش تدریس مورد استفاده در درس هنر و روش ارزشیابی درس هنر و محتوای تدریس استخراج شد. نتایج شامل ۴ مقوله کلی، ۲۲ مقوله محوری بود. نتایج سؤال اول پژوهش حاضر از جهاتی با پژوهش‌های گذشته همچون پژوهش نظری و همکاران (۱۳۹۷)، محمدپور (۱۴۰۲)، ابراهیمی نیا و همکاران (۱۴۰۲)، رضاییان و رضایی (۱۴۰۲)، شاهی و همکاران (۱۴۰۱)،

همسو است. شباهت پژوهش حاضر با پژوهش‌های همسو در این است که مطالعات آن‌ها نشان داد که آموزش هنر و تربیت هنری در بروز نوآوری و خلاقیت، رشد اخلاقی، پرورش عواطف و احساسات، شکل‌گیری تغییرات عمیق و پایدار در سلوک فردی، رشد مهارتی، نظم و دقت متریان تأثیری شگرف دارد. اهداف ساحت تربیت زیبایی‌شناختی و هنری مقوله‌های محوری استخراج‌شده عبارت‌اند از: شکوفایی زیبایی و هنر، هدف تربیت هنری لزوماً پرورش هنرمند حرفه‌ای نیست، شناسایی استعداد و شکوفایی خلاقیت و رشد همه‌جانبه ابعاد احساسی، عاطفی و شناختی مریان. در بخش جهت‌گیری کلی ساحت تربیت زیبایی‌شناختی و هنری نیز مقوله‌های محوری، هنر همچون هدف و هنر همچون ابزار تشخیص داده‌شده‌اند. در تبیین یافته‌های فوق می‌توان چنین بیان کرد که این مؤلفه‌ها به شکل جامع اهداف آموزش هنر را در سطوح مختلف شناختی، احساسی و عاطفی در نظر می‌گیرند. کتب راهنمای معلم به‌طور صریح به پرورش خلاقیت، رشد احساسات و عواطف و شکوفایی هنری در دانش‌آموزان می‌پردازند. مؤلفه‌های زیباشناختی از طریق روش‌های تدریس و ارزشیابی خلاقانه، دانش‌آموزان را درگیر فرایندهای آموزشی کرده و نقش اساسی در تربیت هنری آن‌ها دارند.

نتایج سؤال دوم پژوهش حاضر از جهاتی با پژوهش‌های گذشته همچون پژوهش آلمیدا و همکاران (۲۰۲۴)، برقی و مبهوتی (۱۳۹۹)، خسروانی و همکاران (۱۴۰۲) همسو است. چراکه محققان مذکور نیز در پژوهش‌های نسبتاً مشابه با پژوهش حاضر نتایج مشابهی به دست آوردند. در تبیین یافته‌های فوق می‌توان چنین بیان کرد که این یافته‌ها نشان می‌دهد که معلمان باوجود آگاهی نسبت به مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی، به‌ویژه در حوزه روش تدریس و محتوا، هنوز درک کاملی از اهمیت تربیت هنری در سایر جنبه‌های آموزش ندارند. این یافته‌ها می‌تواند به دلیل عدم تمرکز کافی در دوره‌های آموزشی معلمان و یا کمبود منابع کافی در این حوزه باشد. معلمان بیشترین آگاهی را از روش و ارزشیابی دارند و از اهداف و محتوا آگاهی کمتری دارند این بدین معناست که معلمان بیشترین وقت را برای روش تدریس و ارزشیابی از یادگیری دانش‌آموزان صرف می‌کنند. روش‌های تدریس باید بر پایه خلاقیت، تجربیات عملی و مشارکت فعال دانش‌آموزان باشد اما مشاهده می‌شود در درس هنر کمتر معلمی بدین شکل عمل کند. از طرفی لازم است اهداف زیباشناختی و محتوای آن به‌طور کامل در اختیار معلمان قرار داده شود و آن‌ها به استفاده از آن تشویق شوند. همچنین عدم آگاهی معلمان از هدف و محتوا باعث می‌شود که بجای آموزش مؤلفه‌های زیباشناختی به عناصری غیرازآن بپردازند. معلمان باید عناصر و اصول طراحی، احساسات و تعبیرات هنری را به روش صحیح به دانش‌آموزان آموزش دهند و با ارائه کار گروهی و محتوای عملی یادگیری آن‌ها را عمیق‌تر کنند.

نتایج سؤال سوم پژوهش حاضر از جهاتی با پژوهش‌های گذشته همچون پژوهش کراسوفسکا و اتال (۲۰۲۰)، بیلیر سیهان و اوچاک-کارابای، (۲۰۱۸)، موزیکا، (۲۰۲۱)، کیمن و یاکوبسون، (۲۰۲۲)، شریفی و حاجتی (۱۳۹۹)، ذوالفقاریان و کیان (۱۳۹۹)، همسو است. چراکه محققان مذکور نیز در پژوهش‌های نسبتاً مشابه با پژوهش حاضر نتایج مشابهی به دست آوردند. شباهت پژوهش حاضر با پژوهش‌های همسو در این است که مطالعات آن‌ها نشان داد که اگرچه معلمان به میزان بیشتری از محتوا و روش‌های تدریس استفاده می‌کنند، اما کمتر از ارزشیابی و هدف‌های زیباشناختی در آموزش خود بهره می‌برند. این می‌تواند به دلیل تمرکز بیشتر برنامه‌های درسی بر جنبه‌های عملی تدریس باشد و کمتر به اهمیت زیباشناختی در فرآیند ارزشیابی و

هدف‌گذاری پرداخته شود. علاوه بر این‌چنین استدلال می‌شود که بر اساس رویکرد زیبایی‌شناسانه، تدریس را باید با الهام از هنر و به شکلی هنرمندانه هدایت کرد. این بدین معناست که معلم باید نه تنها بر محتوا و روش تدریس تمرکز کند، بلکه با دیدی زیباشناسانه به کل فرآیند تدریس نگاه کند. محتوای تدریس هنر شامل مجموعه‌ای از مواد آموزشی و فعالیت‌هاست که در تفکر خلاق و مهارت‌های هنری دانش‌آموزان نقش دارد. آگاهی معلمان از تکنیک‌ها و مهارت‌های دست‌ورزی و دقت در کار هنری منجر به آموزش صحیح زیباشناختی به دانش‌آموزان شده از طرفی بهره‌بردن معلمان از کتب راهنمای تدریس این ویژگی را بیش‌ازپیش در آن‌ها تقویت کرده از طرفی آگاهی از روش تدریس هنر به شیوه نوین و بهره‌بردن از کارگاه‌های عملی و جلسات آموزشی نیز در آگاهی از مؤلفه‌های زیباشناختی تأثیر بسزایی دارد. ارزیابی از درس هنر باید به گونه‌ای باشد که دانش‌آموزان و معلمان لا‌جنبه‌های تئوری و عملی درس هنر آشنا شوند. به‌طور کلی کتب راهنمای معلمان هنر به‌طور گسترده معلمان را با مؤلفه‌های زیباشناختی آشنا می‌سازد؛ اینکه تا چه اندازه معلمان از این مؤلفه‌های آگاهی دارند و از آن‌ها بهره‌می‌برند به درک عمیق معلمان از هنر بستگی دارد. این تحقیق همانند سایر تحقیقات با محدودیت‌هایی توأم بوده که خواه‌وناخواه در تعمیم‌پذیری نتایج آن تأثیر می‌گذارد. موارد ذیل از این جمله هستند: با توجه به تغییرات گسترده و سریع در تکنولوژی و فناوری‌های آموزشی، نتایج این تحقیق در شرایط حال حاضر صادق می‌باشد و در صورت تغییر قابل‌توجه در دانش و اطلاعات سازمانی، نتایج این تحقیق اعتبار خود را از دست می‌دهد و نیاز به تکرار دارد. همچنین نتایج پژوهش حاضر تنها برای جامعه مذکور قابل‌تعمیم است. این مطالعه از یک نمونه سهولت‌حداقلی از تعداد محدود استفاده کرد و از این‌رو، می‌تواند منجر به سوگیری نمونه شود و از تعمیم‌پذیری نتایج به حوزه‌های دیگر جلوگیری کند.

بنابراین بر اساس نتایج فرضیه اول شایسته است برای شناسایی مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی از دیدگاه معلمان طرح پژوهشی گسترده-ای صورت گیرد و دیدگاه‌های مختلف ارزیابی شود. بر اساس نتایج فرضیه دوم آموزش‌وپرورش فرهنگ تبادل و انتقال دانش (تسهیم دانش)، یادگیری پیوسته را پرورش دهد و جوی قابل‌اعتماد برای معلمان هنر جهت تسهیم دانش ایجاد کند. بر اساس نتایج فرضیه سوم پیشنهاد می‌شود معلمان هنر با ایجاد وضعیت مناسب جهت به‌کارگیری آموخته‌ها و آموزش زیبایی‌شناختی هنر به بهبود فرایند دانش و به‌کارگیری دانش هنری در سایر دروس کمک کند. معلمان آموزش هنر را در فضایی آرام و پویا انجام دهند تا دانش‌آموزان بتوانند دانش خود را توسعه داده، به ایده‌های جدید دست یابند و دانش جدید کسب کنند.

References

- Almeida, M. O., Barros, G. A. D., Campos, R. H. D. F., Araújo, C. C. D., & Cañete, L. S. C. (2024). Syntheses of the appropriation of Vygotsky's concept of Aesthetic Education in Brazilian art teaching (2006-2020). *Pro-Posições, 35, e2024c0104BR.
- Barki, I., & Mabhouti, J. (2019). The necessity of teaching aesthetic knowledge: Its place in the sixth grade reading curriculum. *Journal of Educational Strategies in Medical Sciences, 13*(6), 608-617.
- Caiman, C., & Jakobson, B. (2022). Aesthetic experience and imagination in early elementary school science—a growth of 'Science–Art–Language–Game'. *International Journal of Science Education, 44*(5), 833-853.

- Ebrahimi Nia, A., Zanganeh Motlaq, F., Jafarian Yasar, H., & Mohammadi Naini, M. (2023). Aesthetic Education of Students-Teachers: Presenting a Conceptual Framework. **Quarterly Scientific-Research Journal of Education*, 39*(2), 119–138.
- Hajiani, F., Rahmani, J., & Shamshiri, M. R. (2021). Religious Artistic Forms in Hegel's Aesthetics and Its Educational Implications; Reflection in the Art of Sculpture. *Islamic Art Studies*, 18(44), 131–149. <https://sid.ir/paper/1053429/fa>
- KhairEddeen, L., & Hamadneh, B. M. (2023). The Role of Art Education Teachers in Developing Arts-based Environmental Education among Elementary School Students in Najran Region. *Journal of Namibian Studies: History Politics Culture*, 34, 2280–2300.
- Khosravani Moghadam, A., Shirvani Shiri, A., & Akbari, J. (2023). Understanding aesthetic and artistic education from the perspective of elementary school teachers. *Quarterly Scientific and Research Journal of Education*, 39(2), 103–118.
- Mohammadpour, A. (2023). *Extraction and formulation of aesthetic principles of education derived from the theoretical foundations of the document of fundamental transformation of education and criticism and evaluation of the content of preschool books in the cities of Tehran province based on it* [Master's thesis, University of Tehran].
- Mousavi, S., Nili, M., Nasr, A., & Masoud, M. (2017). Explanation of innovation indicators in teaching and learning activities of art disciplines based on constructivist teachings and the extent of its application. **Bi-Quarterly Journal of Theory and Practice in Curriculum*, 5*(9), 143–166.
- Muzyka, O., Lopatiuk, Y., Belinska, T., Belozerskaya, A., & Shvets, I. (2021). Modern aesthetic education and its further directions. *Linguistics and Culture Review*, 5(S4), 12–21.
- Nazari, K., Hejazi, A., Mohebbi, M. H., Sanai, F., & Ghasemi, M. (2018). Pathology of art lessons from the perspective of teachers and elementary school students in Masjed-e-Suleiman city. *Education Research*, 4(13), 12–32.
- Nortvig, A. M., Petersen, A. K., & Balle, S. H. (2018). A Literature Review of the Factors Influencing E-Learning and Blended Learning in Relation to Learning Outcome, Student Satisfaction and Engagement. **Electronic Journal of E-learning*, 16*(1), 01-55.
- Parvizi, A., Zamani, S. S., & Adib Manesh, M. (2021). Explaining the dimensions and components of art and aesthetics and its analysis based on the works and views of John Dewey. *Curriculum Studies*, 16(60), 99–126.
- Rezaian Kochi, T., & Rezaei, E. (2023, February). *Content analysis of elementary school art teacher's guidebooks from the perspective of cultural trends and learning styles*. Paper presented at the Third International Conference on Psychology, Sociology, Educational Sciences and Social Studies, Shiraz, Iran.
- Shahi, F., Rouin Tan, Z., Saedi, Z., & Raiti, F. (2022, August). *Explaining the position of art and aesthetics in the document of fundamental transformation of education*. Paper presented at the Fourth International Conference on Community Empowerment in the Field of Humanities and Cultural Studies, Tehran, Iran.